COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 4.7.2024
COM(2024) 268 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Al optsprezecelea raport anual, pe 2023, privind punerea în aplicare a ajutorului Uniunii în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 389/2006 al Consiliului din 27 februarie 2006 privind crearea unui instrument de sprijin financiar în scopul de a încuraja dezvoltarea economică a comunității cipriote turce

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Al optsprezecelea raport anual, pe 2023, privind punerea în aplicare a ajutorului Uniunii în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 389/2006 al Consiliului din 27 februarie 2006 privind crearea unui instrument de sprijin financiar în scopul de a încuraja dezvoltarea economică a comunității cipriote turce

1. INTRODUCERE

Regulamentul (CE) nr. 389/2006 al Consiliului[1] („Regulamentul privind ajutorul”) reprezintă baza acordării de asistență comunității cipriote turce și prevede raportarea anuală către Parlamentul European și către Consiliu.

2. PROGRAMAREA AJUTORULUI

În perioada cuprinsă între 2006 și sfârșitul anului 2023 a fost programată suma de 688 de milioane EUR pentru operațiuni efectuate în temeiul Regulamentului privind ajutorul. Suma angajată în octombrie 2023 pentru programul anual de acțiune pe 2023 a fost de 31,7 milioane EUR[2]. Cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027 a oferit programului o perspectivă multianuală, asigurând o finanțare anuală stabilă. Cu toate acestea, programul de asistență are un caracter excepțional și tranzitoriu, scopul acestuia fiind de a pregăti și de a facilita, după caz, aplicarea integrală a acquis-ului în zonele din Republica Cipru în care Guvernul Republicii Cipru nu exercită un control efectiv după găsirea unei soluții la problema cipriotă. Atât Regulamentul privind ajutorul, cât și Regulamentul 2020/2093 al Consiliului[3] de stabilire a cadrului financiar multianual au prevăzut o revizuire în cazul reunificării.

3. MECANISME DE PUNERE ÎN APLICARE

Programul este pus în aplicare în zonele din Republica Cipru în care guvernul Republicii Cipru nu exercită un control efectiv („zonele necontrolate de guvern”) și unde punerea în aplicare a acquis-ului este suspendată temporar în temeiul Protocolului 10 la Tratatul de aderare. Asistența este pusă în aplicare prin gestiune directă și indirectă.

Comisia acționează într-un context politic, juridic și diplomatic unic. Acordarea ajutorului prevăzut anterior nu implică recunoașterea în zone a unei alte autorități decât Guvernul Republicii Cipru. Pentru punerea în aplicare a programului sunt necesare măsuri ad-hoc, cu respectarea, în același timp, a principiilor bunei gestiuni financiare. În condiții normale, în cadrul programelor de ajutor finanțate de UE, acordurile încheiate cu guvernele beneficiare prevăd cadrul juridic pentru furnizarea asistenței. În ceea ce privește asistența în favoarea comunității cipriote turce, nu se pot încheia astfel de acorduri. Gestionarea și atenuarea riscului inerent intră în responsabilitatea

---

[1] Regulamentul (CE) nr. 389/2006 al Consiliului din 27 februarie 2006 privind crearea unui instrument de sprijin financiar în scopul de a încuraja dezvoltarea economică a comunității cipriote turce și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2667/2000 al Consiliului privind Agenția Europeană pentru Reconstrucție (JO L 65, 7.3.2006, p. 5).

[2] Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 12 septembrie 2023 privind adoptarea unui program de acțiune pentru comunitatea cipriotă turcă pentru anul 2023 [C(2023) 5848].

[3] Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093 al Consiliului din 17 decembrie 2020 de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2021-2027 (JO L 433I, 22.12.2020, p. 11).

Comisiei. Printre măsurile adoptate se numără monitorizarea intensivă a contractelor și acordarea de sprijin pentru beneficiari, revizuirea condițiilor de plată și o abordare atentă a utilizării garanțiilor bancare. Programul de asistență include un sprijin semnificativ acordat sub formă de granturi, pentru gestiunea cărora sunt necesare resurse considerabile.

Pentru a asigura impactul dorit, comunitatea cipriotă turcă trebuie să se angajeze pe deplin în pregătirea pentru punerea în aplicare a acquis-ului în perspectiva ridicării suspendării acestuia în conformitate cu Protocolul nr. 10 odată cu intrarea în vigoare a unei soluționări globale.

Echipa programului acționează prin intermediul Biroului UE de sprijin pentru program, în zonele necontrolate de guvern din Nicosia. Reprezentanța Comisiei în Cipru găzduiește, de asemenea, reuniuni, seminare și conferințe de presă și comunică cu cetățenii ciprioți din toată insula, inclusiv cu privire la programul de ajutor. În plus, punctul de informare al UE (*EU Infopoint*), finanțat în cadrul programului de ajutor, desfășoară o serie de acțiuni de asigurare a vizibilității și de comunicare, furnizând informații despre politicile, prioritățile și acțiunile UE în sprijinul comunității cipriote turce și promovând cultura europeană.

4. PUNEREA ÎN APLICARE ÎN PERIOADA DE RAPORTARE

4.1. Prezentare generală

Comisia continuă să pună în aplicare Regulamentul privind ajutorul, obiectivul general fiind sprijinirea reunificării. În cazul soluționării globale a problemei cipriote, Consiliul se va pronunța în unanimitate, pe baza unei propuneri a Comisiei, asupra adaptărilor care vor trebui aduse prezentului regulament.

Acțiunile din 2023 au inclus continuarea unei serii de proiecte cu tradiție și de succes, cum ar fi bursele UE și măsurile de întărire a încrederii, atât în sprijinul Comisiei tehnice pentru patrimoniul cultural, cât și al Comisiei pentru persoane dispărute. O facilitate specifică a continuat să finanțeze inițiativele în cadrul comisiilor tehnice bicomunitare.

Sprijinul acordat sub formă de granturi rămâne o caracteristică esențială a programului. S-a acordat o asistență sporită sectoarelor economice esențiale care se pregătesc pentru soluționarea problemei cipriote, prin proiecte orientate către sectorul privat și prin dezvoltarea zonelor rurale. S-au depus în continuare eforturi pentru a îmbunătăți în mod concret situația actuală în domeniul eradicării bolilor animalelor și al siguranței alimentare.

Comisia a continuat să depună eforturi pentru a ajuta comunitatea cipriotă turcă să respecte standardele stabilite prin pachetul celor două măsuri adoptate de Comisie în 2021, prin înregistrarea denumirii de origine protejată (DOP) a „Χαλλούμι” (Halloumi)/„Hellim” și stabilirea condițiilor de circulație a acestui produs peste linia verde. În acest scop, fermierii, operatorii din sectorul alimentar și organismele locale responsabile cu controalele de-a lungul întregului lanț al producției alimentare au beneficiat de asistență financiară specifică și de contribuții din partea experților tehnici. De asemenea, Comisia a continuat să convoace grupul de lucru informal pentru Halloumi/Hellim, care reunește părți interesate din ambele comunități cipriote.

Există încă diferențe considerabile în ceea ce privește capacitatea beneficiarilor de a pune în aplicare în mod eficace acquis-ul odată cu intrarea în vigoare a unei soluționări globale. Cu toate acestea, comunitatea cipriotă turcă a continuat să înregistreze

progrese semnificative într-o serie de domenii, cum ar fi mediul, sănătatea și siguranța alimentară, și a dobândit o mai bună înțelegere a provocărilor.

La sfârșitul anului, în cadrul programului de ajutor erau în derulare 138 de contracte.

4.2. Progresele înregistrate în realizarea obiectivelor

Obiectivul general al programului de ajutor este de a facilita reunificarea Ciprului prin încurajarea dezvoltării economice a comunității cipriote turce, cu o atenție specială acordată integrării economice a insulei, îmbunătățirii contactelor dintre cele două comunități și cu UE, precum și activității de pregătire pentru punerea în aplicare a acquis-ului.

Activitățile întreprinse în 2023 pentru fiecare obiectiv al Regulamentului privind ajutorul sunt descrise mai jos.

4.2.1. Obiectivul 1: Dezvoltarea și restructurarea infrastructurilor

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) a continuat să pună în aplicare Facilitatea pentru infrastructura locală prin actualele acorduri de contribuție semnate cu Comisia, în valoare totală de 33,2 milioane EUR. Facilitatea oferă sprijin pentru pregătirea și punerea în aplicare a investițiilor locale relevante în infrastructură. În 2023 au fost finalizate trei proiecte de infrastructură, și anume construcția Centrului de cooperare Kormakitis, extinderea stației de epurare a apelor uzate din Morphou și reabilitarea zonelor umede din Kouklia. Pe lângă acestea se aflau în derulare alte 15 proiecte, printre care elaborarea unui studiu de prefezabilitate pentru înființarea unei centrale solare bicomunitare.

Lucrările de remediere a rețelei de canalizare din Famagusta și activitățile de construcție conexe, începute în iulie 2021, s-au încheiat în 2023. În total au fost înlocuiți 45 km din rețeaua de canalizare, multe defecțiuni întâlnite în proiectul inițial au fost remediate, iar calitatea și funcționalitatea sistemului s-au îmbunătățit.

Problemele structurale legate de funcționarea depozitului de deșeuri din comunitatea cipriotă turcă nu au dispărut în 2023. De la predarea instalației în 2022, beneficiarul nu a îmbunătățit modul de exploatare și gestionare a acesteia, ci a continuat să aplice practici deficitare de eliminare a deșeurilor. Acest lucru a condus în mod inevitabil la o deteriorare semnificativă a situației și la deprecierea investiției. Fără implicarea Comisiei, beneficiarul a lansat două licitații pentru a contracta operațiuni de depozitare a deșeurilor. Ambele au fost însă anulate, ceea ce înseamnă că este neclar cum va fi administrat în viitor sectorul deșeurilor în comunitate. Comisia își menține angajamentul de a oferi sprijin beneficiarului pentru remedierea situației, cu condiția să se ia decizii strategice adecvate cu privire la modul de gestionare.

În conformitate cu planul de gestionare integrată a deșeurilor solide finanțat de UE, în 2023 au fost finalizate granturi care au ajutat opt comunități locale să își îmbunătățească infrastructura de gestionare a deșeurilor.

Capacitatea tehnică locală de monitorizare a calității mediului a continuat să fie consolidată prin activități specifice de consolidare a capacităților, cum ar fi realizarea unui inventar local al emisiilor de poluanți atmosferici. Informațiile furnizate de rețeaua de monitorizare a calității aerului, finanțată de UE, sunt utilizate în prezent pentru a evalua nivelurile de poluare și pentru a gândi acțiuni specifice de reducere a acestora.

În sectorul telecomunicațiilor, noua infrastructură de radiodifuziune a fost finalizată în 2023 datorită unui proiect finanțat de UE. În cadrul proiectului, comunitatea cipriotă turcă a eliminat toate transmisiile de televiziune analogică în banda de frecvențe de 700 MHz. În cele din urmă, proiectul va facilita alocarea neîngrădită a benzii de frecvențe de 700 MHz pentru serviciile mobile 5G, contribuind la o digitalizare sporită în comunitatea cipriotă turcă.

4.2.2. Obiectivul 2: Promovarea dezvoltării sociale și economice

Prin intermediul programului de ajutor, Comisia a continuat să orienteze și să promoveze integrarea și dezvoltarea economică furnizând pachete de asistență întreprinderilor mici și mijlocii din comunitatea cipriotă turcă, cu scopul de a spori competitivitatea și inovarea. Până la sfârșitul anului 2023, aproape 100 de întreprinderi au finalizat punerea în aplicare a unor granturi multianuale în valoare de 4,6 milioane EUR, ceea ce a dus la crearea a peste 200 de noi locuri de muncă, la introducerea standardelor de calitate ale UE și la sprijinirea transformării digitale. Programul „Into Business” (Intrare în afaceri) al Uniunii Europene a ajuns în atenția a peste 1 150 de antreprenori, fiind încununat de crearea a 36 de noi întreprinderi. A fost lansat proiectul „EU Incubator Hive”, prin intermediul căruia întreprinderile nou-înființate pot să primească sprijin adaptat.

În domeniul convergenței economice, a continuat cooperarea cu Banca Mondială în ceea ce privește monitorizarea macroeconomică, realizarea de statistici, facilitarea schimburilor comerciale și îmbunătățirea mediului de afaceri prin simplificarea procedurilor. În 2023 a fost finalizată prima anchetă cuprinzătoare asupra bugetelor de familie, axată pe monitorizarea sărăciei, iar constatările au fost discutate pe larg. Demersurile care vizează îndeplinirea cerințelor de reglementare și depășirea obstacolelor legate de deschiderea de conturi bancare de către cipriоții turci la băncile din zonele controlate de guvern și înlesnirea plăților pentru comerțul peste linia verde au înregistrat progrese.

S-au înregistrat progrese și în domeniul siguranței produselor. Proiectul de asistență tehnică privind supravegherea pieței, lansat în martie 2022, a continuat în 2023 cu scopul de a introduce noi practici și de a îmbunătăți practicile existente în domeniul metrologiei, al standardizării, al acreditării și al evaluării conformității. Derulat în strânsă colaborare cu sectorul privat, proiectul contribuie la îmbunătățirea mediului de afaceri din comunitatea cipriotă turcă și la asigurarea faptului că produsele realizate la nivel local respectă standardele UE.

Comisia a continuat tradiția de acordare de sprijin comunității cipriote turce pentru a o ajuta să atingă standardele UE în materie de siguranță alimentară și sănătate animală, precum și în ceea ce privește prevenirea, depistarea și eliminarea bolilor animalelor. Au fost furnizate servicii de consiliere agricolă fermierilor și organizațiilor de fermieri, ceea ce a dus la crearea unui grup de peste 100 de consilieri tehnici locali și a unei rețele active de părți interesate dornice să își extindă cunoștințele și să își îmbunătățească practicile. În perioada 2022-2023, 109 fermieri au absolvit unul sau mai multe cursuri de educație și formare profesională în agricultură, fiind eliberate în total 247 de certificate de formare. În plus, în 2023 au fost distribuite granturi în valoare de 3,5 milioane EUR unui total de 53 de fermieri, cooperative și operatori din sectorul alimentar, ceea ce a sporit eficiența și productivitatea acestora.

Au continuat să se desfășoare activități esențiale legate de siguranța alimentară și de pregătirea pentru situații de criză, care au implicații pentru comerțul peste linia verde și pentru sistemul DOP al produsului Halloumi/Hellim. Rezultatul a fost acela că, în

martie 2023, a fost certificat ca fiind conform cu DOP un prim produs Halloumi/Hellim realizat în comunitatea cipriotă turcă. Până la sfârșitul anului 2023, în cadrul sistemului DOP au fost certificați trei producători de brânză Halloumi/Hellim și au fost atestate 15 ferme din comunitatea cipriotă turcă. În 2023, grupul de lucru informal al Comisiei pentru Halloumi/Hellim a organizat patru reuniuni privind punerea în aplicare a sistemului DOP.

Testarea și eșantionarea la scară largă a animalelor pentru anumite boli prioritare, cum ar fi bruceloza, tuberculoza și febra aftoasă, a continuat și în 2023. Pentru acest exercițiu, Comisia a pus la dispoziție teste de laborator, consumabile și servicii veterinare. Ca urmare a gamei cuprinzătoare de măsuri din cadrul programului de ajutor, prevalența brucelozei a continuat să scadă, ajungând la 0,3 % la sfârșitul anului 2023. Tuberculoza și febra aftoasă au fost deja eradicate.

Asistența finanțată de UE a contribuit, de asemenea, la realizarea de progrese suplimentare în ceea ce privește implicarea medicilor veterinari privați în realizarea de controale veterinare și privind siguranța alimentară.

Comisia a continuat să ofere sprijin în domeniul educației, punând accentul pe educația și formarea profesională, pe învățarea pe tot parcursul vieții și pe dezvoltarea profesională a cadrelor didactice. Până în 2023 au fost elaborate pachete de programe de studiu pentru 20 de profesii, iar 330 de profesori au fost instruiți să aplice noua programă de învățământ. În total, au fost organizate 103 cursuri de formare și au fost realizate aproape 200 de module menite să îmbunătățească competențele și cunoștințele întregului personal didactic din comunitatea cipriotă turcă.

Proiectul de asistență tehnică derulat împreună cu Statistics Denmark a continuat să îmbunătățească rezultatele întreprinderilor și gestionarea surselor de date. Proiectul a fost completat de asistența specifică acordată prin intermediul instrumentului de asistență tehnică și schimb de informații (TAIEX) al Comisiei și prin intermediul Băncii Mondiale. Toate aceste acțiuni formează o strategie cuprinzătoare a UE care vizează îmbunătățirea furnizării de statistici în cadrul comunității cipriote turce, în scopul de a facilita reunificarea.

4.2.3. Obiectivul 3: Promovarea reconcilierii, măsuri pentru instaurarea unui climat de încredere și sprijinirea societății civile

Comisia pentru persoane dispărute, sprijinită prin programul de ajutor prin intermediul unui acord de contribuție încheiat cu PNUD, și-a continuat atât activitatea pe teren, cât și activitatea de laborator. Până la sfârșitul anului 2023, din totalul de 2 002 persoane dispărute, Comisia pentru persoane dispărute a exhumat rămășițele a 1 186 de persoane. Dintre acestea, 1 044 au fost identificate genetic și au fost înapoiate familiilor.

În decembrie 2023 a fost semnat un nou acord de contribuție în valoare de 2,6 milioane EUR, menit să asigure finanțarea operațiunilor din 2024 ale Comisiei pentru persoane dispărute. În ansamblu, în perioada 2006-2023, Uniunea Europeană a contribuit cu 38,5 milioane EUR la sprijinirea activităților acestei comisii, sumă care a reprezentat 80 % din finanțarea sa totală în acest interval de timp.

Protejarea patrimoniului cultural, în strânsă cooperare cu Comisia tehnică bicomunitară pentru patrimoniul cultural, a rămas un element esențial al măsurilor de reconciliere și de instaurare a unui climat de încredere care beneficiază de sprijin în cadrul programului de ajutor. În ansamblu, în perioada 2006-2023 s-au alocat aproximativ 27,5 milioane EUR din fondurile UE pentru programul privind

patrimoniul cultural. Acest lucru a făcut posibilă conservarea, consolidarea structurală, protecția fizică sau restaurarea a 142 de situri de patrimoniu cultural de pe insulă.

În 2023 a fost acordată o nouă contribuție din partea UE, în valoare de 2 milioane EUR, ca facilitate de sprijin pentru comisiile tehnice bicomunitare. Acest sprijin este pus în aplicare de PNUD. Începând din 2019, mecanismul de sprijin a finanțat aproximativ 20 de proiecte ale comisiilor tehnice, de la studii de fezabilitate și de cercetare până la ateliere și expoziții.

Succesul punerii în aplicare a unui program-pilot de burse bicomunitare derulat de United World Colleges a oferit unui număr de 46 de studenți din ambele comunități șansa să participe la programul de obținere a diplomei de bacalaureat internațional în diferite țări în perioada 2020-2023. În plus, United World Colleges derulează activități intercomunitare de implicare a tinerilor și cursuri de scurtă durată menite să îi capaciteze pe tineri să aducă schimbări pozitive în societățile din care fac parte.

Sprijinul pentru societatea civilă a continuat și în 2023. Proiectul „Spațiul civic”, care oferă asistență tehnică pentru organizațiile societății civile, a continuat să consolideze capacitățile acestora, să promoveze un mediu favorabil pentru dezvoltarea societății civile și să stimuleze colaborarea în rețea, precum și acțiunile comune cu organizațiile societății civile cipriote grecești și cu alte organizații ale societății civile din UE.

Cererea de propuneri „Societatea civilă cipriotă în acțiune VIII” din 2022 s-a încheiat cu acordarea a 17 granturi, cu o alocare financiară totală de 2,5 milioane EUR. Proiectele, axate pe acțiuni de cercetare bicomunitare, pe acțiuni de consolidare a încrederii bicomunitare și pe întărirea societății civile din comunitatea cipriotă turcă, au intrat în faza de implementare deplină în 2023, facilitând organizarea de către societatea civilă a unor activități esențiale de susținere și promovare și impulsionarea activității civice.

Asociația Human Rights Platform (Platforma pentru drepturile omului) a continuat să pună în aplicare cu succes grantul său direct finanțat de UE, primind finanțare suplimentară în 2023. Principalele activități s-au axat pe combaterea traficului de persoane, drepturile refugiaților, drepturile persoanelor LGBTIQ+, participarea părților interesate relevante, condiții decente pentru persoanele aflate în detenție și dreptul de a nu fi supus torturii. Platforma a fost implicată în introducerea primului caz de trafic de persoane în fața „instanțelor” comunității cipriote turce, care s-a încheiat cu o condamnare. De asemenea, aceasta a oferit sprijin victimelor încălcărilor drepturilor omului și a consolidat capacitățile societății civile în ceea ce privește aspectele bazate pe drepturi în general.

4.2.4. Obiectivul 4: Apropierea comunității cipriote turce de Uniune

Din 2022, Comisia pune în aplicare programul de burse al UE în parteneriat cu Institutul Goethe. În anul universitar 2023-2024, studenților ciprioți turci li s-au oferit 129 de burse pentru a frecventa universități din statele UE, iar până la sfârșitul anului 2023, doi ciprioți turci care beneficiau de o bursă a UE au fost admiși la Colegiul Europei.

Din 2007 până în prezent au fost acordate peste 2 150 de burse studenților, acoperind peste 100 de universități și 23 de state membre ale UE. Aceste burse îi sprijină pe studenți în primul an de studii universitare, pe absolvenții de studii universitare care sunt înscriși în programe de masterat sau doctorat, precum și pe cercetătorii și profesioniștii care doresc să își perfecționeze competențele lingvistice și profesionale în diferite state ale UE. Tot împreună cu Institutul Goethe, Comisia a lansat și

platforma *Alumni Connect Digital*, o platformă online pentru punerea în legătură a absolvenților care au beneficiat de burse.

Punctul de informare al UE este gestionat de Biroul UE de sprijin pentru program, împreună cu Reprezentanța Comisiei în Cipru. În 2023, prin activitățile sale atât online, cât și offline, acesta a obținut un nivel ridicat de vizibilitate pentru UE. Punctul de informare al UE a desfășurat peste 500 de activități de comunicare și vizibilitate în 2023, acoperind teme legate de UE cum ar fi drepturile persoanelor cu dizabilități, libertatea de exprimare, comerțul peste linia verde și Pactul verde european. Au fost organizate în total 30 de evenimente cu peste 20 000 de participanți, ceea ce reflectă noua orientare a politicilor către punerea unui accent sporit pe vizibilitate și pe evenimente de comunicare către un număr mai mare de beneficiari. În această perioadă, Comisia a realizat 20 de publicații, 75 de infografice și 15 produse audiovizuale.

4.2.5. Obiectivele 5 și 6: Pregătirea comunității cipriote turce pentru introducerea și punerea în aplicare a acquis-ului

Instrumentul TAIEX este utilizat pentru punerea în aplicare a obiectivelor 5 și 6 din Regulamentul privind ajutorul. Acesta contribuie la pregătirea comunității cipriote turce pentru punerea în aplicare a acquis-ului în vederea ridicării suspendării acestuia odată cu intrarea în vigoare a unei soluționări globale a problemei cipriote.

Facilitatea TAIEX rămâne un instrument important pentru îndeplinirea obiectivelor programului de ajutor. În 2023, instrumentul a oferit sprijin continuu în 12 domenii tematice ale acquis-ului printr-o combinație de evenimente online și la fața locului. Au fost organizate aproximativ 150 de evenimente TAIEX, ceea ce corespunde cifrelor din anul precedent. De asemenea, a fost creată o bază de date cu toate textele juridice elaborate cu sprijinul TAIEX, iar eforturile de îmbunătățire a calității traducerii și interpretării în comunitatea cipriotă turcă au continuat.

Sprijinul oferit de TAIEX pentru schimburile comerciale desfășurate peste linia verde [Regulamentul (CE) nr. 866/2004 al Consiliului] a cunoscut o creștere puternică în 2023. Experții independenți mandatați de Comisie au efectuat inspecții periodice privind fructele și legumele proaspete, cartofii, mierea și peștele. Pe lângă cele șase tipuri de alimente prelucrate de origine nonanimală care au fost admise pentru prima dată în 2022 pentru comerțul peste linia verde, au mai fost admise pentru schimburi comerciale materialele de ambalare care intră în contact cu alimentele și două noi produse alimentare prelucrate de origine nonanimală, și anume măslinele de masă și diverse sucuri de fructe. Experții TAIEX au asigurat standardele și calitatea la nivelul UE prin efectuarea de verificări relevante ale conformității instalațiilor în zonele necontrolate de guvern.

Pentru a facilita și mai mult comerțul peste linia verde, Comisia a lansat, în noiembrie 2023, „ghișeul unic al UE”, care oferă cunoștințe, asistență și oportunități de colaborare în rețea întreprinderilor și comercianților interesați de comerțul peste linia verde sau implicați în acesta.

4.3. Execuția financiară (contracte și plăți)

4.3.1. Contractare

În 2023, Comisia a semnat angajamente juridice în valoare de 36,9 milioane EUR.

4.3.2. Plăți

Plățile efectuate în 2023 s-au ridicat la 37,3 milioane EUR (40,6 milioane EUR în 2022).

4.4. Monitorizare

Comisia este direct responsabilă de punerea în aplicare a majorității proiectelor (gestiune directă). Nivelul de monitorizare de către personalul Comisiei este foarte ridicat, incluzând contacte permanente cu contractanții, vizite la fața locului, reuniuni pe teren și reuniuni ale comitetelor de coordonare. Echipa de asistență pentru granturi a acordat asistență tehnică menită să sprijine în continuare Comisia în monitorizarea punerii în aplicare a contractelor de grant, oferindu-le totodată beneficiarilor de granturi asistență pentru aplicarea normelor UE în ceea ce privește execuția contractelor de grant, inclusiv a regulilor privind achizițiile secundare.

În plus, Comisia pune în practică o serie de contracte prin gestiune indirectă. Organismele de punere în aplicare, cum ar fi PNUD, Banca Mondială, Institutul Goethe, GiZ și NI-CO, raportează Comisiei în conformitate cu acordurile-cadru respective. Comisia este angajată în monitorizarea de zi cu zi a acestor acțiuni.

4.5. Audit și controale

Recomandările ultimului audit efectuat de Serviciul de Audit Intern în 2017 cu privire la mecanismele de control intern în domeniul achizițiilor publice au fost pe deplin puse în aplicare.

4.6. Evaluare

În 2022 a fost publicată o evaluare independentă a programului de ajutor pentru perioada 2013-2018. Rezultatele evaluării au fost satisfăcătoare. Concluzia acesteia a fost că programul rămâne relevant și că impactul său a fost în general pozitiv. A fost confirmată valoarea adăugată europeană, iar programul a fost creditat cu menținerea în viață a perspectivei reunificării. De asemenea, evaluarea a evidențiat coerența și eficiența generale ale programului. În același timp, evaluarea a subliniat că reunificarea Ciprului nu se poate realiza doar prin intermediului programului de ajutor, cele două comunități cipriote rămânând responsabile pentru realizarea acestui obiectiv.

4.7. Informare, publicitate și vizibilitate

În total, în 2023 au fost organizate 505 acțiuni de vizibilitate și comunicare pentru a prezenta activitatea UE. De asemenea, Comisia a publicat o broșură privind dezvoltarea sectorului privat.

4.8. Consultări cu guvernul Republicii Cipru

Au avut loc reuniuni periodice cu reprezentanți ai Guvernului Republicii Cipru. Comisia continuă să se bazeze pe cooperarea guvernului pentru verificarea drepturilor de proprietate și pentru facilitarea lucrărilor comisiilor tehnice bicomunitare. Comisia se întâlnește periodic cu Ministerul Afacerilor Externe și cu Reprezentanța Permanentă a Republicii Cipru pe lângă UE.

5. CONCLUZII

Prin activitatea pe care o desfășoară în conformitate cu obiectivele Regulamentului privind ajutorul, Comisia continuă să furnizeze asistență în temeiul acestui regulament pentru a facilita reunificarea Ciprului prin încurajarea dezvoltării economice a comunității cipriote turce.

În cursul anului 2023, asistența s-a axat în continuare pe domeniile care prezintă probleme specifice în ceea ce privește viitoarea conformitate cu acquis-ul, garantând totodată că nevoile care apar sunt abordate în mod eficient.

Accentul pus pe relevanța, maturitatea, durabilitatea proiectelor și asumarea responsabilității pentru acestea a dat rezultate pozitive și va continua să reprezinte principalul reper în discuțiile viitoare privind programarea. De asemenea, se vor depune în continuare eforturi pentru a obține un impact mai puternic și de durată în domeniile prioritare, prin acțiuni strategice.

Comisia este pregătită să aloce resursele necesare, inclusiv în cadrul programului de ajutor, pentru sprijinirea negocierilor de soluționare a problemei cipriote sub auspiciile ONU.